

УЛІК ПРАФЕСІЙНАЙ І НАВУКОВАЙ НАКІРАВАНАСЦІ НАВУЧАННЯ ПРЫ СКЛАДАННІ ВУЧЭБНАГА ДАПАМОЖНІКА «БЕЛАРУСКАЯ МОВА ДЛЯ СТУДЭНТАЎ-ЭКАНАМІСТАЎ»

Сённяшні час інтэнсіўнага распаўсюджвання інфармацыйных тэхналогій патрабуе дасканалага развіцця асобы, яе камунікатыўных здольнасцей, што дазваляюць паўнаўартасна функцыянаваць у сучасным грамадстве і ажыццяўляць міжасобасныя і міжкультурныя зносіны. Сучасны спецыяліст з вышэйшай адукацыяй павінен валодаць не толькі высокім узроўнем прафесійнай, камунікатыўнай, тэрміналагічнай, маўленчай кампетэнцый, але і мець шырокі кругагляд, вялікі творчы патэнцыял. Дапаможнік накіраваны на развіццё навыкаў маўленчых зносін і пісьма ў межах вучэбнай, навуковай і прафесійна-дзелавой сферы.

Навуковы тэкст з яго камунікатыўнай накіраванасцю стаў прадметам вывучэння і аб'ектам моўнай працы пры навучанні мове спецыяльнасці. Падабраныя ў дапаможніку тэксты (навуковыя, навукова-папулярныя) адпавядаюць мэтам і задачам навучання, звязаныя з вучэбным матэрыялам па профільных дысцыплінах, з'яўляюцца крыніцай актуальнай інфармацыі і асновай для стварэння пэўнай камунікатыўнай сітуацыі, што выяўляецца ў неабходнасці ўзнаўлення тэксту ў гутарцы.

Тэксты па спецыяльнасці прысвечаны не толькі тэарэтычным асновам эканамічных дысцыплін, але і даюць інфармацыю аб развіцці розных галін прамысловасці і народнай гаспадаркі, сацыяльна-эканамічных дасягненнях Рэспублікі Беларусь. Такія тэксты максімальна актывізуюць прафесійны інтарэс студэнтаў, выступаюць матывацыйным фактарам з улікам абранай спецыяльнасці і магчымасцей выкарыстання на практыцы. Акрамя таго, дапаможнік утрымлівае тэксты культуралагічнага і краіназнаўчага характару, якія знаёмяць студэнтаў з гісторыяй і культурай нашага народа, садзейнічаюць абуджэнню нацыянальнай самасвядомасці, спрыяюць выхаванню любові і павагі да Бацькаўшчыны.

Для паспяховага засваення студэнтамі матэрыялу ў дапаможніку прадугледжаны этап работы са спецыяльнай лексікай і эканамічнымі тэрмінамі, што рэалізуецца пераважна праз сістэму перадтэкставых практыкаванняў або міні-слоўнікаў і паслятэкставых заданняў, якія дапамагаюць інтэрпрэтаваць тэкст у выглядзе тэзісаў, рэферата, анатацыі, рэцэнзіі. Датэкставыя заданні дапамогуць студэнтам актывізаваць тэрміналагічную лексіку, зняць граматычныя цяжкасці, асэнсаваць спецыфічныя асаблівасці некаторых сінтаксічных канструкцый і варыянтаў словаўжыванняў пры рабоце над перакладам. Паслятэкставыя заданні прадугледжваюць абмеркаванне праблемных сітуацый па змесце тэксту, высьвятленне ступені ўменняў студэнтаў узнаўляць і аналізаваць новы матэрыял.

Будучаму спецыялісту ў галіне эканамічных зносін, які жыве ў рэальна існуючым двухмоўным асяроддзі, неабходна ўменне перакладаць, таму ў сістэме моўнай адукацыі пераклад прафесійна арыентаваных тэк-

стаў — гэта і мэта навучання, і сродак атрымання інфармацыі, дадатковых прафесійных і культуразнаўчых ведаў. Змястоўная каштоўнасць і насычанасць эканамічнымі тэрмінамі — асноўны прынцып, якім кіраваліся аўтары пры адборы тэкстаў для перакладу. Якасць перакладу — неабходная ўмова, без якой немагчыма функцыянаванне інфармацыйнага абмену, задавальненне разнастайных запатрабаванняў сучаснага грамадства. Пераклад — адзін з асноўных відаў работы на занятках, форма кантролю ведаў і ўзроўню валодання студэнтамі мовай спецыяльнасці. Працэс навучання студэнтаў перакладу тэкстаў прафесійнай накіраванасці з рускай мовы на беларускую і наадварот спрыяе больш глыбокаму засваенню рознаўзроўневых фактаў і з'яў абедзвюх моў, развівае ўменні дакладна і лагічна ўзнаўляць інфармацыю зыходнага тэксту, выконваючы ў адпаведнасці з нормамі сучаснай літаратурнай мовы адэкватныя замены і перастаноўкі і выбіраючы з некалькіх магчымых варыянтаў слоў найбольш прыдатнае ў пэўным кантэксце.

Улік прафесійнай і навуковай накіраванасці навучання садзейнічае асобнаму самавыяўленню студэнтаў, пашырэнню іх лексічнага запasu, актывізацыі тэрміналагічнай кампетэнцыі і як вынік — павышэнню культуры маўлення, выпрацоўцы навыкаў прафесійных зносін на беларускай мове, матывацыі яе вывучэння.

Н.В. Батищева, Н.Н. Шупляк
УО БГЭУ (г. Минск)

ОБУЧЕНИЕ ОЗНАКОМИТЕЛЬНОМУ ЧТЕНИЮ ГАЗЕТНЫХ ТЕКСТОВ В ЭКОНОМИЧЕСКОМ ВУЗЕ

Чтение — один из важнейших видов коммуникативно-познавательной деятельности учащихся, которая направлена на извлечение информации из письменно фиксированного текста. Чтение дает наибольшие возможности для воспитания и всестороннего развития студентов средствами иностранного языка. *Профессионально ориентированное чтение есть, было и будет актуально для студентов экономических специальностей, имеющих дело в своей профессиональной деятельности с аутентичными академическими текстами.* Очевидно, что современный специалист не может ограничить себя только знанием General English или умениями в чтении адаптированных научно-популярных текстов. Неадаптированные, аутентичные профессионально ориентированные тексты с современным актуальным содержанием привлекают молодых профессионалов и создают мощное мотивационное поле для овладения английским языком. В то же время эти тексты отличаются в большой степени от популярных или публицистических текстов своим языком и структурой. Вот почему чтобы понять аутентичные профессионально ориентированные тексты, студент должен обладать определенными умениями и навыками извлечения информации непереводного характера.

Целью работы с оригинальным газетным текстом является формирование навыков и умений понимания основного содержания прочитанного и нахождения в тексте конкретной информации. При обучении чтению недостаточно только верно подобрать или разработать задания к тексту. Очень